

Tandlæge
foreningen
Symposium

Den akutte patient

7. - 8. november 2025

Early Bird
15% rabat

Ved tilmelding senest
den 1. september 2025

VELKOMMEN

til Tandlægeforeningens SYMPOSIUM 2025 FOR TANDLÆGER OG TANDPLEJERE i Aalborg

Arrangementskomité

Faglige koordinators:

Simon Storgård Jensen, professor,
overtandlæge, specialtandlæge, dr.odont.

Merete Markvart, lektor, forsknings-
områdeleder, studieleder, tandlæge, ph.d.

Symposium ansvarlige:

Marianne Bockhoff, chef for Tandlægeforeningens Efteruddannelse

Dorthe Serup Bertelsen, projektkoordinator

Mette Bach, kursuskoordinator

Frederik Kjær Lindtofte, kursus- og eventudvikler

Den akutte patient

Velkommen til Tandlægeforeningens Symposium 2025, hvor vi stiller skarpt på emnet
Den akutte patient.

Den akutte patient er patienten, der vælter dagsprogrammet, og som fylder meget i telefonen og receptionen. Den akutte patient er også patienten "vi tager med hjem", som fylder mentalt i vores overvejelser. Har vi tolket symptomerne korrekt? Har vi truffet den rigtige beslutning om at se tiden an med den hævelse? Burde vi alligevel have ordineret antibiotika? Kom de lukserede tænder helt på plads, eller burde vi have sendt patienten på skadestuen til thorax-røntgen, efter hun slugte den krone, der skulle være cementeret?

Samtidig er det netop i mødet med den akutte patient, at vi med vores faglighed og som team kan gøre en kæmpe forskel. Vi kan sikre smertefrihed, normalisering af funktion, relevant viderehenvielse og berolige patienten med velforbalanceret information om prognose og det videre forløb.

Dette forudsætter, at vores viden om differential diagnostik og behandling af akutte tilstande er helt up-to-date, og at hele teamet på klinikken ved, hvor relevant udstyr befinder sig, og hvad den enkeltes rolle er, når den akutte situation opstår. Med både tandlæger og læger som foredragsholdere, der går i dybden med en bred vifte af kliniske områder, vil du blive klædt på til at håndtere de mange forskellige akutte situationer, der kan opstå på klinikken.

Vi glæder os til at se dig i Aalborg til to spændende og lærerige dage.

Merete Markvart, fagligt ansvarlig, tandlæge, lektor, ph.d.

Simon Storgård Jensen, fagligt ansvarlig, overtandlæge, professor, dr.odont.,
specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi

Torben Schönwaldt, formand for Tandlægeforeningen

PROGRAMOVERSIGT FREDAG DEN 7. NOVEMBER 2025

08.30-09.00 MORGENMAD OG KAFFE

09.00-09.15 Velkommen, formandens tale og uddeling af skolarstipendier

Marianne Bockhoff

Torben Schönwaldt

09.15-09.30 Introduktion til fagligt program

Merete Markvart

Simon Storgård Jensen

SMERTEPATIENTEN

09.30-10.30 Differential diagnostik hos patienten med smerter

Sara Baram

10.30-11.00 Behandling af dental smerte

Casper Kruse

11.00-11.30 PAUSE

11.30-12.00 Behandling af non-odontogene smerter og akutte funktionsforstyrrelser

Lene Baad-Hansen

12.00-12.30 Postoperativ smerte

Sven Erik Nørholt

12.30-13.00 Smertebehandling ved akut og kronisk smerte

Eva Aggerholm Sædder

13.00-14.00 FROKOST

PATIENTEN MED INFEKTION

14.00-14.30 Den alvorlige infektion med lokal spredning

Rasmus Søndebro

14.30-15.00 Den odontogene infektion med systemisk spredning

Frederik Viktor Bang Jespersen

15.00-15.30 Håndtering af den lokaliserede infektion i primær sektor

Lars Pallesen

15.30-16.00 PAUSE

16.00-17.00 Hvornår skal vi ordinere antibiotika og hvornår smertestillende medicin?

Bodil Lund

17.00-17.30 Den akutte patient på tværs af specialer

Kasper Rosing

17.30 Program slut fredag

PROGRAMOVERSIGT LØRDAG DEN 8. NOVEMBER 2025

08.30-09.00 MORGENMAD OG KAFFE

PATIENTEN DER BLØDER

09.00-09.30 Den medicinske blødning

Jørn Dalsgaard Nielsen

09.30-10.00 Den kirurgiske blødning

Elisa Kier Swiatecka

10.00-10.30 PAUSE

TRAUMEPATIENTEN

10.30-11.15 Det dentale traume

Eva Lauridsen

11.15-11.45 Mistanke om kæbefraktur

Thomas Starch-Jensen

11.45-11.50 Præsentation af Symposium 2026

Ann Wenzel

Rubens Spin-Neto

11.55-12.00 Præsentation af Årskursus 2026

Malene Hallund

Xenia Buus Hermann

Morten Bay Grauballe

Lars Nygaard

12.00-13.00 FROKOST

DEN AKUT DÅRLIGE PATIENT PÅ KLINIKKEN

13.00-13.45 Den akut dårlige patient i stolen

Søren Loumann Nielsen

13.45-14.15 Patienten, hvor der er mistanke om forgiftning

Kim Dalhoff

14.15-14.45 Det akutte beredskab på klinikken

Lone Lenk-Hansen

14.45-15.00 Afrunding og tak for denne gang

Torben Schönwaldt

Merete Markvart

Simon Storgård Jensen

Den akutte patient

PROGRAM ➡ Fredag den 7. november 2025

08.30-09.00 MORGENMAD OG KAFFE

09.00-09.15 Velkommen, formandens tale og uddeling af skolarstipendier

Marianne Bockhoff, chef for Tandlægeforeningens Efteruddannelse
Torben Schönwaldt, formand for Tandlægeforeningen

09.15-09.30 Introduktion til fagligt program

Merete Markvart, lektor, forskningsområdeleder, studieleder, tandlæge, ph.d.
Simon Storgård Jensen, professor, overtandlæge, specialtandlæge, dr.odont.

SMERTEPATIENTEN

09.30-10.30 Differential diagnostik hos patienten med smerter

Sara Baram, adjunkt, tandlæge, ph.d.

Smerte er den hyppigste klage i akut tandlægepraksis, og patienten søger ofte øjeblikkelig smertelindring. I nogle tilfælde kan det være udfordrende at fastslå ætiologi og stille en korrekt diagnose, især når objektiv smertevurdering er vanskelig. Effektiv håndtering af disse situationer kræver en systematisk tilgang, baseret på en fyldestgørende anamnese og klinisk undersøgelse suppleret med relevante røntgenoptagelser.

Tandsmerter af odontogen oprindelse udgør den mest almindelige form for orofacial smerte. Imidlertid kan en række non-odontogene tilstande præsentere sig som tandsmerter, hvilket gør differentialdiagnostik kompleks.

Foredraget gennemgår karakteristiske træk ved smerter, der stammer fra dentoalveolære samt orofaciale strukturer, og hvordan anamnese og klinisk undersøgelse kan bidrage til at fastslå diagnosen. Fokus rettes mod de kliniske præsentationer af både odonto-

gene og non-odontogene smertetilstande, herunder tandinfektioner, inflammatoriske tilstande, temporomandibulære lidelser, neuropatisk smerte samt idiopatiske smertetilstande. Endvidere diskuteres, hvordan non-odontogene smerter kan manifestere sig som tandsmerter.

Læringsmål:

- Opnå forståelse af smerteætiologien, herunder akutte odontogene og non-odontogene årsager til smerten.
- Gennemføre en anamnese og klinisk undersøgelse som effektivt bidrager til diagnosticering af akut orofacial smerte.
- Anvende differential diagnostik i akutte situationer på tandklinikken for at sikre korrekt behandling og undgå unødvendige tandbehandlinger.

10.30-11.00 Behandling af dental smerte

Casper Kruse, centerleder, tandlæge, ph.d.

Akutte tandsmerter er en hyppig årsag til, at patienterne opsøger tandlægens hjælp. Når der er tale om akutte smerter, forventer vores patienter hurtig hjælp, også selvom aftalebogen er fuld, og de forventer ofte at kunne gå smertefri ud ad døren. Oplægget fokuserer på, hvordan man som tandlæge bedst håndterer patienter med akut pulpitis eller akut apikal parodontitis i en travl hverdag.

Læringsmål:

- Er diagnosen afgørende for behandlingsvalget?
- Hvordan hjælper jeg bedst min patient til at blive hurtigt smertefri?
- Hvornår skal jeg overveje at udskrive smertestillende og/eller antibiotika?

11.00-11.30 PAUSE

11.30-12.00 Behandling af non-odontogene smerter og akutte funktionsforstyrrelser

Lene Baad-Hansen, tandlæge, professor, viceinstituteder, ph.d., dr.odont.

Hvad gør vi, hvis smerterne ikke er odontogene, men snarere er muskuloskeletale som ved temporomandibulær dysfunktion, eller hvis de er neuropatiske, som efter nerveskade i forbindelse med tandbehandling? Hvad er vores rolle? Hvornår er vi som tandlæger de primære behandlere, og hvordan hjælper vi bedst patienterne? Hvornår og hvordan bidrager vi bedst, når der er brug for at samarbejde med andre sundhedsprofessionelle på tværs af specialer? Ud over non-odontogene smertetilstande vil foredraget også komme ind på, hvordan vi håndterer akutte låsninger af kæbeledet.

	Læringsmål: • At opnå viden om håndtering af smertefuld temporomandibulær dysfunktion • At opnå viden om håndtering af post-traumatiske trigeminale neuropatiske smerter • At opnå viden om håndtering af akutte låsninger af kæbeleddet
12.00-12.30	Postoperativ smerte Sven Erik Nørholt, klinisk professor, overtandlæge, specialtandlæge, ph.d. Postoperativ smerte efter kirurgisk behandling i mundhulen er et almindeligt og forventet fænomen, som kan variere i intensitet og varighed afhængigt af indgrebet, patientens helbred og smertehåndteringsstrategier. Smerterne udløses primært af vævsskaden ved indgrebet og kan forstærkes ved infektion eller skade på sensoriske nervegrene. Effektiv smertebehandling er afgørende for at sikre patientens velvære, fremme helingsprocessen og mindske risiko for udvikling af kroniske smertetilstande. Traditionelt anvendes en kombination af smertestillende medicin, herunder paracetamol, NSAID og opioider. Herudover kan andre farmakologiske og ikke-farmakologiske interventioner, som fx kuldebehandling, mindske postoperative smerter. Læringsmål: • At være bekendt med årsager til postoperative smerter • At være bekendt med principper for at reducere postoperative smerter • At kende de anbefalede smertestillende præparater til brug ved kæbekirurgiske behandlinger
12.30-13.00	Smertebehandling ved akut og kronisk smerte Eva Aggerholm Sædder, cheflæge, lektor, ph.d. I dette foredrag om "Smertebehandling ved akut og kronisk smerte" vil du komme til at høre om de forskellige mulige alternative smertebehandling og deres væsentligste fordele og ulemper. Herunder vil væsentlige bivirkninger og interaktioner, som man bør tage højde for inden behandlingen, og hvilken information man bør give patienten med hjem i forbindelse med behandlingen, blive gennemgået. Endvidere vil risikopatienter, som kræver ekstra opmærksomhed og håndtering, blive præsenteret. Foredraget vil derudover have fokus på, hvilken behandling man vælger hvornår, og hvordan man anvender opioider til behandling af akutte smerter hos opioidnaive patienter, hvordan man behandler akutte smerter hos patienter med kroniske smerter, samt hvordan man griber det an, hvis patienten er en misbruger. Det vil blive gennemgået hvordan man beregner den mest korrekte dosis af opioid i disse tilfælde. Der vil blive anvendt cases til at illustrere den kliniske praksis.

	Læringsmål: • Kende fordele og ulemper ved forskellige smertestillende lægemidler • Vide, hvilke patienter der er risikopatienter og hvordan man forholder sig • Kunne anvende opioider til at behandle akutte smerter hos opioidnaive smertepatienter, kroniske smertepatienter og misbrugere
--	---

13.00-14.00 FROKOST

PATIENTEN MED INFEKTION

14.00-14.30	Den alvorlige infektion med lokal spredning Rasmus Søndebro, tandlæge, BSc i folkesundhedsvidenskab, ph.d.-studerende Lokal spredning af en bakteriel infektion til ansigtets og halsens dybe vævsrum opstår hyppigst fra en odontogen kilde. Ubehandlet kan tilstanden udvikle sig til en livstruende tilstand, som kan kræve hospitalsindlæggelse, intravenøst antibiotika, og kirurgisk behandling under fuld narkose. Dette resulterer i store personlige konsekvenser for patienterne og et betydeligt ressourceforbrug for sundhedsvæsenet. I 2023 blev 320 patienter hospitalsindlagt med en infektion af odontogen oprindelse i Danmark, og der var 1.442 ambulante kontakter til sygehusvæsenet. Selvom de fleste odontogene infektioner kan behandles effektivt i almen tandlægepraksis, viser studier, at patienter med lokal spredning ofte ikke har modtaget korrekt behandling i tide. Patientgruppen, der udvikler disse infektioner, er heterogen med variationer i alder, helbredstilstand og infektionsoprindelse, hvilket gør det vanskeligt at identificere risikopatienter i praksis. Dette oplæg fokuserer på de typiske infektionskilder, spredningsveje og andre relevante faktorer, der fører til lokal spredning og hospitalsindlæggelse. Læringsmål: • Forstå de ætiologiske faktorer bag alvorlige odontogene infektioner med lokal spredning • Identificere risikopatienter • Belyse strukturelle udfordringer i forebyggelse
-------------	--

14.30-15.00 Den odontogene infektion med systemisk spredning

Frederik Viktor Bang Jespersen, tandlæge, ph.d.-studerende

Mikroorganismer passerer dagligt fra mundslimhinden til blodbanen og forårsager forbigående bakteriæmi hos alle individer. Kun i sjældne tilfælde, og af ukendt årsag, etablerer og formerer de sig i ekstraoralt væv. Systemisk spredning af mikroorganismer fra mundhulen kan føre til livstruende sygdomme som infektiøs endokarditis, cerebral absces og nekrotiserende fasciitis. Disse sygdomme er forbundet med høj mortalitet og kræver oftest omfattende medicinsk og kirurgisk behandling. Orale patologiske tilstande øger risikoen for - og omfanget af bakteriæmi, men det er uklart, hvor stor betydning disse sygdomme har for udviklingen af alvorlige systemiske sygdomme.

Orale patologiske tilstande, som øger risikoen for bakteriæmi, kan forebygges. Tidlig identifikation og behandling af risikopatienter, samt effektiv forebyggelse, kan potentielt være afgørende for at reducere risikoen for systemisk spredning af odontogene infektioner.

Dette oplæg fokuserer på ætiologien og patogenesen af infektiøs endokarditis, cerebrale absces og nekrotiserende fasciitis. Derudover fremhæves klinisk relevante faktorer, der kan være medvirkende til systemisk spredning af odontogene infektioner.

Læringsmål:

- Forstå patogenesen og mikrobiologien bag systemisk spredning af odontogene infektioner
- Identificere risikofaktorer
- Belyse udfordringer i forebyggelse og behandling af risikofaktorer

15.00-15.30 Håndtering af den lokaliserede infektion i primær sektor

Lars Pallesen, specialtandlæge

Infektioner i mundhule og tilstødende regioner opstår ofte som følge af ubehandlede tilstande eller som komplikation til tidligere udførte indgreb. For patienterne kan det medføre smerte eller ubehag og potentielt føre til udvikling af alvorligere tilstande samt behov for yderligere behandling hos tandlæge eller kæbekirurg. For behandlere i praksis, kan den akutte patient byde på udfordringer i et i forvejen booket program. Denne præsentation vil fokusere på den akutte infektion, som den kan præsentere sig i klinikken. Tidlig diagnostik og behandling er essentielt for at undgå spredning og forværring af tilstanden. På baggrund af cases vil vi gennemgå nogle typiske behandlingsforløb

med fokus på, hvad der kan håndteres i størstedelen af almen praksis og hos kæbekirurger i primærsektoren.

Kriterier for, hvornår der bør henvises, hvor der kan henvises til, og hvordan den gode henvisning udfærdiges, vil endvidere blive gennemgået.

Læringsmål:

- Opnå viden om initial udredning og diagnostik
- Opnå viden om kompleksitet/alvorlighed – skal du selv behandle eller viderehenvise?
- Opnå kendskab til kirurgisk behandling af den akutte infektion

15.30-16.00 PAUSE

16.00-17.00 Hvornår skal vi ordinere antibiotika og hvornår smertestillende medicin?
(Presentation will be in English)

Bodil Lund, professor, senior consultant in oral and maxillofacial surgery

Antibiotics are one of several important tools for both prevention and treatment of dental infections. Because of the worldwide increase of antibiotic resistance all health care personnel, including dentists, need to be familiar with antibiotic stewardship including good insight in practical aspects on antibiotic treatment, benefits and risks, the importance of administration routes, choice of compounds, dose, and duration. The importance of addressing pain in infection treatment will also be discussed as well as situations when analgesics should be chosen instead of antibiotics.

Correct use of antibiotic prophylaxis requires risk assessment of different invasive procedures as well as patients' health status. Common side effects, interactions, allergies, and accumulation in different ecological niches are other points for the dentist to consider. All these aspects of antibiotic use in dentistry, as well as a possible approach for assessing multiple risk factors for infection, will be included in the lecture.

Learning goals:

- Antibiotic stewardship in dentistry
- Indications and contraindications for antibiotic treatment and prophylaxis
- The role of analgesics in dental infection treatment

17.00-17.30 Den akutte patient på tværs af specialer

Kasper Rosing, tandlæge, lektor, ph.d.

Velfungerende tandplejesystemer er afstemt med behovet i befolkningen. Systemet skal tjene og bliver løbende justeret og evalueret i forhold til udviklingen i befolkningens behov og tilgængelige midler. Hvordan forholder dette sig, når det kommer til akut tandpleje? Hvor meget ved vi om behovet i befolkningen, det tilgængelige akutte tandplejetilbud og om effekten, kvaliteten og tilfredsheden med den leverede tandpleje?

Når tandplejesystemer vurderes, ser man ofte på kvalitetsparametre som lige og let adgang, patientinvolverende tilgang, brug af effektive metoder - både i forhold til brug af ressourcer og sundhedsgevinst for patienterne - samt rettidig og sikker behandling. Hvor meget ved vi om dansk akut tandpleje vurderet ud fra disse perspektiver?

Læringsmål:

- Give overblik over det akutte tandplejetilbud i Danmark
- Give grundlag for refleksion omkring kvalitetssikring af det akutte tandplejetilbud
- Inspirere til refleksion omkring egen rolle i det akutte tandplejetilbud

17.30 Program slut fredag

PROGRAM ➡ Lørdag den 8. november 2025

08.30-09.00 MORGENMAD OG KAFFE

PATIENTEN DER BLØDER

09.00-09.30 Den medicinske blødning

Jørn Dalsgaard Nielsen, seniorforsker, speciallæge, ph.d., dr.med.

Behandling med antitrombotiske midler er den hyppigste årsag til blødningskomplikationer ved invasive procedurer. Principper for eventuel pausering af behandling vil blive gennemgået. I sjældnere tilfælde kan blødningstendens være medfødt (hæmofili, blodpladedefekter) eller sekundær til sygdom (fx lever- eller nyresygdom).

Nye patienter bør inden indgreb spørges, om der tidligere er fundet mistanke om øget blødningstendens.

Spørg fx om:

- Familiær blødningstendens
- Spontane muskel- eller ledblødninger
- Abnorm tendens til "blå mærker"
- Tidligere langvarig blødning (sår, efter fødsel / tandekstraktion/tidligere kirurgi)
- Menoragi førende til blodmangel
- Kendt lever- eller nyresygdom
- Pågående behandling med antitrombotika

Læringsmål:

- Hvis der findes mistanke om øget blødningstendens, bør tandlægen kontakte nærmeste trombosecenter eller blødningsvagt for rådgivning. Oversigt over kontaktsteder fremlægges
- Vejledning om eventuel pausering af antitrombotiske midler forud for en invasiv procedure kan hentes på <https://dsth.dk/prab/>
- Blødning ved dento-alveolære indgreb kan ofte klares ved omhyggelig kompression og eventuel supplerende behandling med tranexamsyre og topiske midler

09.30-10.00 Den kirurgiske blødning

Elisa Kier Swiatecka, overtandlæge, specialtandlæge

Blødning er en komplikation, som kan opstå i forbindelse med ethvert kirurgisk indgreb i mundhulen - både intra- og postoperativt. Håndtering af blødningskomplikationer bør indgå i planlægningen af ethvert kirurgisk indgreb.

Blødningsrisikoen kan være patientrelateret (fx håndkøbs- og ordineret medicin, tobak, alkohol, systemisk sygdom), men afhænger også af omfanget af indgrebet. Definitionen af mindre dentoalveolære kirurgiske indgreb vil blive gennemgået som præmis for oplægget.

Grundig planlægning af indgrebet med gennemgang af røntgen og relationen til anatomiske strukturer (fx canalis mandibulae, underskæringer i mandiblen) i operationsfeltet kan hjælpe kirurgen, da blødningskomplikationer kan opstå fra både blødtvæv og knogle. Grundig sårtoilette og suturering med evt. brug af lokale hæmostatika vil blive gennemgået. Endvidere præsenteres håndtering af postoperativ blødning.

Læringsmål:

- Redegøre for definitionen af mindre dentoalveolære kirurgiske indgreb
- Redegøre for indikation for - og håndtering af - lokale hæmostatika
- Redegøre for behandling af postoperativ blødning

10.00-10.30 PAUSE

TRAUMEPATIENTEN

10.30-11.15 Det dentale traume

Eva Lauridsen, overtandlæge, ph.d.

Formålet med akut behandling af tandtraumer er at genoprette funktion og æstetik, at lindre smerte og ubehag for patienten, samt at skabe de bedst mulige betingelser for heling af det skadede væv. Tandtraumer handler om sårheling, men nogle gange kan vi, i vores bedste intentioner, udføre behandling, der forstyrrer helingsprocessen. Fokus for denne præsentation er derfor, hvordan vi reponerer og fikserer displacerede tænder mest skånsomt, og hvad vi kan gøre for at undgå, at bakterier trænger ind i vævet. Med andre ord: Hvordan vi kan støtte den helingsproces, der finder sted efter en akut tand-skade, så vi kan minimere risikoen for langsigtede komplikationer.

Læringsmål:

- At vide hvordan jeg reponerer displacerede tænder
- At vide hvordan jeg laver en hensigtsmæssig fiksation
- At vide hvordan jeg behandler komplicerede og ukomplicerede kronefrakturer

11.15-11.45 Mistanke om kæbefraktur

Thomas Starch-Jensen, klinisk professor, overtandlæge, specialtandlæge, ph.d.

Tandlæger i privat tandlægepraksis, den kommunale tandpleje og tandlægevagten tilser ofte patienter, som har været udsat for et ansigtstraume. Patienterne præsenterer sig oftest akut i klinikken med et kompliceret symptombillede. Kendskab til de vigtigste kliniske og radiologiske karakteristika for diagnostik af en ansigtsfraktur er væsentligt for at relevant behandling kan iværksættes. Skadesmekanismen, forekomsten og behandlingen af ansigtsfrakturer er forskellig og afhængig af patientens alder og frakturlokalisering. Smerte, ændret sammenbid, misfarvning af hud og mundslimhinde samt syns- og sensibilitetsforstyrrelser er de hyppigste forekommende symptomer. En radiologisk undersøgelse af ansigtsskelettet vil ofte synliggøre eventuelle konturspring eller forskydning af knoglen svarende til frakturstedet. Frakturer i ansigtsskelettet behandles konservativt eller ved kirurgisk reponering og stabilisering af frakturerne, hvilket afhænger af patientens alder, frakturlokaliseringen og forskydning af frakturerne. I nærværende foredrag præsenteres de hyppigst forekommende ansigtsfrakturer inklusive diagnostiske karakteristika samt behandlingsovervejelser.

Læringsmål:

- Kendskab til de hyppigste forekommende kliniske og radiologiske karakteristika ved mistanke om ansigtsfraktur
- Kendskab til behandlingsovervejelser ved henholdsvis konservativ og kirurgisk behandling af ansigtsfraktur
- Viden om forholdsregler i privat tandlægepraksis eller kommunal tandpleje efter behandling af ansigtsfraktur

11.45-11.55 Præsentation af Symposium 2026

Ann Wenzel, professor emeritus, ph.d., dr.odont.

Rubens Spin-Neto, professor, DDS, ph.d., dr.odont.

11.55-12.00 **Præsentation af Årskursus 2026**

Malene Hallund, specialtandlæge
Morten Bay Grauballe, tandlæge, ph.d.
Lars Nygaard, tandlæge med henvisningspraksis
Xenia Buus Hermann, centerleder, overtandlæge

12.00-13.00 **FROKOST**

DEN AKUT DÅRLIGE PATIENT PÅ KLINIKKEN

13.00-13.45 **Den akut dårlige patient i stolen**

Søren Loumann Nielsen, overlæge, speciallæge

Patienter, der møder til behandling i tandlægepraksis, afspejler i sagens natur et bredt udsnit af befolkningen. Selvom kontakten ofte er kortvarig, vil der - omend sjældent - kunne indtræffe alvorlige livstruende tilstande. Hertil kan komme komplikationer som følge af den odontologiske behandling. Selvom tandlæger fokuserer på den behandling, der skal til at foregå, er det alene gennem den sociale kontakt, at I monitorerer patientens generelle tilstand. Dette er af afgørende betydning for at kunne reagere på eventuelle ændringer i patientens tilstand. Fokus i denne præsentation er ikke diagnoser, men ændringer i den generelle tilstand og de tilhørende kardinale symptomer.

Når pludselige ændringer indtræder, er vi udenfor vores komfortzone. For at bringe orden i kaos skal vi tillade os selv at forenkle verden. Vi hænger simpelthen det hele op på et akronym vi altid kan huske - de første fem bogstaver i alfabetet.

- A – Airway (er luftvejen fri?)
- B – Breathing (er vejtrækningen normal?)
- C – Circulation (hvordan er kredsløbet? – Er der puls?)
- D - Disability of Central Nervous System (er patienten vågen? – Er der lammelser i ansigt eller ekstremiteter?)
- E – Event (hvad skete der?)

Beskrives patienten efter dette enkle system, kan langt de fleste tilstande vurderes – ikke hvad angår en diagnose, men hvor alvorlig tilstanden er. Det gælder fx hjertestop, blodprop i hjertet, slagtilfælde, sukkersyge, krampetilfælde og fremmedlegemer i luftvejen.

Læringsmål:

- Erkende den akut opståede alvorlige medicinske tilstand
- Kvantitere tilstanden under anvendelse af ABCDE- konceptet
- Kunne erkende hjertestop og kunne påbegynde basal genoplivning

13.45-14.15 **Patienten, hvor der er mistanke om forgiftning**

Kim Dalhoff, professor, speciallæge, overlæge, dr.med.

Tandlæger har i lighed med læger fuld ordinationsret af lægemidler og bør/skal derfor have kendskab til lægemidlers effekt og bivirkninger – særligt de lægemidler man som tandlæge anvender (analgetika, antibiotika og lokalanalgesimidler). Mange af disse lægemidler er potente med et snævert terapeutisk indeks (kort afstand fra terapeutisk til toksisk niveau), og tandlægens patient kan derfor risikere at blive forgiftet, hvis han/hun ikke følger ordinationen. Mange patienter er i forvejen ofte i behandling med en række andre lægemidler (for andre sygdomme), der kan interagere med de lægemidler tandlægen ordinerer. Dette kan også medføre toksiske bivirkninger. Udvikling af -eller blot mistanke om udvikling af bivirkninger eller toksiske symptomer som følge af tandlægens ordination - skal anmeldes til Lægemiddelstyrelsen. Der er desværre en stor underrapportering af anmeldelser, hvilket kan medføre, at vigtige lægemiddelbivirkninger ikke opfanges af de relevante myndigheder.

Læringsmål:

- Kendskab til vigtige bivirkninger, toksiske symptomer og interaktioner af relevant lægemiddelbehandling
- Hvordan anmelder man en bivirkning og hvordan får man mistanke?
- Hvad skal jeg gøre, hvis en af mine patienter bliver forgiftet?

14.15-14.45 **Det akutte beredskab på klinikken**

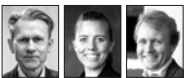
Lone Lenk-Hansen, specialtandlæge

Er du klar til at håndtere en akut situation på klinikken? På tandklinikker er alvorlige akutte situationer heldigvis sjældne, men hvad gør vi, når de opstår? Foredraget handler om, hvordan vi på tandklinikker kan sikre, at hele personalet er klædt på til at håndtere akutte situationer. Der kommer ind på lovmæssige krav til akutberedskabet og med praktiske råd til hvordan et effektivt beredskab kan etableres på tandklinikken.

Læringsmål:

- At kende krav fra myndighederne til akutberedskabet på tandklinikker
- At kende til relevante præparater og apparater man kan bruge i sit akutberedskab
- At få kendskab til hvordan en kirurgisk henvisningspraksis har indrettet sit akutberedskab

14.45-15.00 Afrunding og tak for denne gang

Torben Schönwaldt, formand for Tandlægeforeningen
 Merete Markvart, lektor, forskningsområdeleder, studieleder, tandlæge, ph.d.
 Simon Storgård Jensen, professor, overtandlæge, specialtandlæge, dr.odont.

Speakers

Bodil Lund

Bodil Lund is a professor in oral and maxillofacial surgery and head of the Department of Dental Medicine at Karolinska Institutet. She is also a senior consultant in oral and maxillofacial surgery at Karolinska University Hospital in Stockholm. She is the chairman of the Swedish Strategic Group against Antibiotic Resistance in Dentistry at the Public Health Agency of Sweden and is currently a commissioner in the group revising the Swedish national guidelines for antibiotic use in dentistry. Her two main areas of research are antibiotic stewardship in odontology and temporomandibular joint surgery.

Casper Kruse

Uddannet tandlæge fra Aarhus Universitet 2005. Mange års klinisk erfaring fra bl.a. privat praksis, endodontisk henvisningspraksis, som klinisk underviser og behandlende afdelingstandlæge på Tandlægeskolen, Aarhus Universitet. Derudover mange års vagtarbejde i Tandlægevagten, Region Midt. Forsvarede i 2018 sin ph.d.-afhandling om interdisciplinære projekter om brugen af Cone Beam CT (CBCT) til diagnostik af apikal parodontitis samt behandlingsplanlægning.

Siden 2023 centerleder for Odontologiske Landsdels- og Videncenter, Aarhus Universitetshospital.

Kursusgiver på diverse efteruddannelseskurser inden for særligt endodonti og CBCT.

Mangeårigt bestyrelsesmedlem i Dansk Endodontiforening og komité-medlem i European Society of Endodontology.

Elisa Kier Swiatecka

Uddannet tandlæge fra Aarhus Tandlægeskole i 1979 og specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi fra Kæbekirurgisk Afd, Aarhus Kommunehospital.

Ansæt en årrække som specialtandlæge på Kæbekirurgisk afd. OUH, Odense. Overtandlæge på Kæbekirurgisk Afdeling, Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg siden 2010.

Foredragsholder ved talrige nationale og internationale kurser og kongresser. Har publiceret i tidsskrifter nationalt og internationalt med særligt fokus på patienter i antitrombotisk behandling.

Eva Aggerholm Sædder

Eva er speciallæge i klinisk farmakologi med bred erfaring relateret til brug af lægemidler. Hun har 20 års erfaring som læge, heraf 4½ års klinisk erfaring fra kardiologi, gastroenterologi, reumatologi, anæstesiologi, familiepraksis og fra gastro-kirurgi, 5 års erfaring fra medicinalindustrien og 8 års erfaring som cheflæge ved Klinisk Farmakologi på Aarhus Universitetshospital.

Hendes primære interesser bevæger sig i feltet mellem forskning, faglighed, ledelse og implementering af forskning i praksis. At gøre en forskel i store offentlige systemer er en udfordring og kræver viden om organisatoriske strukturer og politiske kompetencer. Som klinisk farmakolog bevæger Eva sig mellem hospitaler, primære læger, beslutningstagere og politikere, og hun arbejder hver dag på at bruge ekspertisen og netværket til at gøre en forskel.

På baggrund af hendes erfaring fra anæstesiologi og fra 5 år i lægemiddelindustrien, hvor hun var ansvarlig for udvikling af lægemidler til smertebehandling, foruden at hun i en årrække fungerede som konsulent ved Institut for Retsmedicin på Aarhus Universitet, hvor hun vurderede dødsfald forårsaget af lægemidler (fx opioider), har smertebehandling altid haft hendes helt særlige interesse. Eva har ekstensiv undervisningserfaring fra undervisning af lægestuderende, tandlægestuderende, molekylær-medicinere, medicinal-kemikere, bioanalytikere, sygeplejersker, farmakonomer, farmaceuter, læger, regionspolitikere, gymnasie-elever, politibetjente, frivillige førstehjælpere, ansatte ved Styrelsen for Patient-sikkerhed og sikkert flere endnu.

Eva Lauridsen

Eva er uddannet ved Tandlægeskolen, København Universitet i 1998. Tidligere ansættelser omfatter privat praksis, kommunal tandpleje og Nordsjællands Tandlægevagt samt afdeling for Pædodonti og Klinisk Genetik, Tandlægeskolen, København Universitet. Hun opnåede sin ph.d.-grad i 2012 inden for emnet Dental Traumatologi og har siden publiceret adskillige videnskabelige artikler og lærebogskapitler. I de sidste 17 år har hun været tilknyttet Dental Trauma Guide (DTG) projektet på Afdeling for Kæbekirurgi, Rigshospitalet og er i dag ansat som overtandlæge og faglig leder af DTG projektet.

Frederik Viktor Bang Jespersen

Uddannet tandlæge fra Odontologisk Institut, Københavns Universitet i 2022. Ansat som deltids ph.d.-studerende ved Odontologisk Institut på Københavns Universitet og arbejder sideløbende som tandlæge i privat praksis. Har under tandlægestudiet været tilknyttet Afdelingen for Kæbekirurgi, Rigshospitalet som skolarstuderende. Indgår som ph.d.-studerende i en forskningsgruppe som fokuserer på systemisk spredning af odontogene infektioner. Projektet udføres i samarbejde mellem Afdeling for Kæbekirurgi, Afdeling for Hjertesygdomme, Afdeling for Hjerne- og Nervekirurgi, Afdeling for Infektionsmedicin på Rigshospitalet og Odontologisk Institut, Københavns Universitet.

Jørn Dalsgaard Nielsen

Speciallæge i hæmatologi 1988. Etablering af trombosecenter i HjerTEafdelingen, Bispebjerg Hospital 1990-95. Overlæge ved Trombosecentret Gentofte Hospital 1995-2010. Leder af Trombose- og Hæmofiliikliniken på Rigshospitalet 2010-14. Chef for Center of Excellence for Anticoagulant Therapy, Copenhagen University Hospital Bispebjerg-Frederiksberg fra 2014 til pensionering i 2022. Siden seniorforsker samme sted.

Kasper Rosing

Kasper blev uddannet tandlæge fra Odontologisk Institut, Københavns Universitet i 2003. Efter en årrække i kommunal tandpleje og privat praksis forsvarede Kasper sin ph.d.-afhandling fra Københavns Universitet i 2014. Siden 2015 har Kasper været adjunkt og siden lektor på Afd. for Samfundsodontologi,

Forskningsområdet Oral sundhed, samfund og teknologi, Odontologisk Institut, Københavns Universitet med forskningsområdet: Sundhedstjenesteforskning, Oral epidemiologi og diagnostik.

Sideløbende har Kasper opnået erfaring med akut behandling fra Tandlægevagten i Region Hovedstaden og som tandlægekonsulent i Region Hovedstadens Center for Sundhed, Enhed for Praksisadministration og som dataanalytiker hos Københavns Kommunes Børne- og Ungdomstandpleje.

Kim Dalhoff

Uddannet læge fra Københavns Universitet 1983. Speciallæge i hepatologi (medicinske leversygdomme) og klinisk farmakologi. Overlæge på Klinisk Farmakologisk Afdeling på Rigshospitalet 1999, senere på Bispebjerg Hospital 2006. Professor i klinisk farmakologi 2013 med fokus på klinisk toksikologi på Københavns Universitet. Var med til at starte den landsdækkende og døgnåbne forgiftningsrådgivning, Giftlinjen i 2006. Den medicinske doktorgrad 1996 med en afhandling om regulationen af to indbyrdes afhængige lægemiddelomsætningsveje i isolerede rotteleverceller. Forskningsinteresser inden for klinisk toksikologi, toksikovigilance (overvågning af forgiftningsmønstre) samt farmakogenetik dvs. klinisk betydning af genetisk variation af lægemiddelomsættende enzymer ift. lægemidlernes effekt og bivirkninger.

Lars Pallesen

Uddannet tandlæge fra Tandlægeskolen København 2000 og specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi fra Rigshospitalet 2009. Siden 2008 tilknyttet Tandlægeskolen, Københavns Universitet som klinisk underviser og forelæser og fra 2021 igen tilbage på Rigshospitalet. Begge dele som deltid og med en omfattende klinisk aktivitet i privat henvisningspraksis (Specialtandlægerne Bredgade) samt kursusvirksomhed i ind- og udland. Derudover har Lars en række videnskabelige publikationer i både nationale og internationale fagtidsskrifter. Fokus har alle dage været at bidrage til at hjælpe patienterne indenfor diagnostik, oral kirurgi, implantologi, fokussanering og rehabilitering i et interdisciplinært samarbejde, men også altid at tage imod og hjælpe den akutte patient.

Lene Baad-Hansen

Lene Baad-Hansen har været ansat på Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet siden 2002 og har været professor ved Sektion for Orofacial Smerte og Kæbefunktion siden 2021. Siden 2017 har Lene Baad-Hansen endvidere fungeret som viceinstituttleder for forskning. Lene Baad-Hansens forskningsområde og kliniske funktion er primært inden for kroniske orofaciale smertetilstande og funktionsforstyrrelser. Ud over sin ansættelse på Aarhus Universitet, fungerer Lene Baad-Hansen som konsulent for Tandskadeankenævnet og sagkyndig for Retslægerådet.

Lone Lenk-Hansen

Uddannet tandlæge fra Tandlægeskolen i København i 1997. Herefter tandlæge i privat praksis og militærtandlæge en årrække. Uddannet specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi fra Aarhus Kommunehospital i 2010.

Tidligere klinisk lærer på Kirurgisk Afdeling, Tandlægeskolen i Aarhus gennem flere år og kursugiver indenfor oral implantologi i privat regi.

Siden 2010 medejer af privat henvisningspraksis, Kirurgiklinikken, Åbyhøj.

Medlem af adskillige faglige foreninger og tidligere bestyrelsesmedlem og formand for Dansk Selskab for Oral Implantologi (DSOI).

Rasmus Søndebro

Uddannet tandlæge i 2019 fra Odontologisk Institut på Københavns Universitet, hvor jeg også har min nuværende ansættelse som ph.d.-studerende. Parallelt med mit ph.d.-studie har jeg opnået erfaring fra privat praksis og kommunal tandpleje. Har tidligere afsluttet en bachelor i folkesundhedsvidenskab i 2012. Indgår som Ph.d.-studerende i en forskningsgruppe som fokuserer på alvorlige odontogene infektioner, der fører til hospitalsindlæggelse. Projektet udføres i samarbejde mellem Afdeling for Kæbekirurgi på Rigshospitalet, Odontologisk Institut og Costerton Biofilm Center ved Københavns Universitet.

Sara Baram

Sara Baram blev uddannet tandlæge fra Aarhus Universitet i 2010 og har opnået omfattende klinisk erfaring fra både privat praksis, kommunal tandpleje og specialtandplejen. Siden 2014 har hun været tilknyttet Odontologisk Institut ved Københavns Universitet, hvor hun har specialiseret sig i udredning af patienter henvist internt og eksternt med orofacial smerte samt temporomandibulær dysfunktion.

Sara er en aktiv underviser og forsker inden for orofacial funktion, smerte og temporomandibulær dysfunktion, og hun bidrager til både præ- og postgraduate undervisning. Hun fungerer desuden som konsulent ved Dansk Hovedpinecenter på Rigshospitalet, hvor hun er en del af et højt specialiseret, tværfagligt team, der behandler patienter med komplekse orofaciale smertetilstande. Derudover er hun konsulent for Parkinsonforeningen og rådgiver både fagpersoner og patienter med funktionsforstyrrelser.

Sven Erik Nørholt

Sven Erik Nørholt er uddannet fra Aarhus Tandlægeskole i 1988. Specialtandlæge i kæbekirurgi i 1994 og i 1998 opnået ph.d.-grad indenfor orofacial smertebehandling.

Har siden 1991 været ansat på Kæbekirurgisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital og som del af det kirurgiske team foretaget ortognatkirurgiske behandlinger, rekonstruktion af kæber samt behandling af maksillofaciale traumer. Derudover har specialiserede behandlinger omfattende distraktionsosteogenese, sekundær læbe-ganespaltebehandling, osteonekrose i kæberne samt behandling af kraniofaciale anomalier haft særligt fokus.

Har siden 2013 været klinisk professor tilknyttet Aarhus Universitet med ansvar for afdelingens forskning og vejledning af ph.d.-studerende, forskningsårsstuderende og kandidatprojekter samt investigator på kliniske projekter relateret til kirurgiske behandlinger, smertebehandling og oral patologi.

Aktuelle forskningsområder omfatter blandt andet ortognatkirurgi, følger efter juvenil arthritis, 3D virtuel planlægning af kranio-maksillofacial kirurgi, robotstyret laserkirurgi, rodresorptioner og nerveskader relateret til visdomstænder og osteonekrose pga. antiresorptiv behandling.

Søren Loumann Nielsen

Søren er speciallæge i Anæstesiologi og Intensiv terapi og har i mange år været overlæge på Anæstesi og Operations Klinikken, HovedOrtoCentret, Rigshospitalet, hvor han varetager anæstesi til tand-, mund- og kæbekirurgiske indgreb.

Daglig leder af og læge ved Region Hovedstadens Akutlægebil, hvor han har deltaget i ca 20.000 lægebilsudrykninger og 2000 lægehelikopterudrykninger.

Søren har endvidere gennem flere år undervist de tandlægestuderende ved Odontologisk Institut, Københavns Universitet i håndtering af akutte tilstande på tandlægeklinikker.

Thomas Starch-Jensen

Thomas Starch-Jensen er klinisk professor og overtandlæge ved Kæbekirurgisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital og Klinisk Institut, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aalborg Universitet. Thomas er uddannet tandlæge fra Tandlægeskolen i Aarhus og specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi fra Aalborg Universitetshospital. Erhvervet ph.d.-graden i 2012. Forskningsinteressen er primært fokuseret på knogleregeneration og implantatbehandling samt ansigtstraumatologi og ortodontisk kirurgi. Thomas har publiceret talrige artikler i internationale og nationale tidsskrifter og er en anerkendt national og international foredragsholder.

Kursussted

Anbefalet efteruddannelse

Kursuspris

Priserne er inklusiv pauseforplejning.

Tilmeld dig senest den 1. september 2025 og få mere end 1.000 kr. i rabat. Prisen for tilmelding ved Early Bird er kr. 6.800,-

Tilmelding foregår på tandlaegeforeningen.dk eller tdlnet.dk

Vigtigt: Er du medlem af Tandlægeforeningen skal du tilmelde dig via Tdlnet.dk for korrekt tilmelding.

Seneste tilmeldingsfrist er mandag den 3. november 2025, forudsat at der er ledige pladser.

Er du tandplejer, anbefaler vi i år, at du deltager på Symposium.

Ved afbestilling efter den 10. oktober 2025 refunderes 50 % af kursuspriisen.

Ved afbestilling efter den 24. oktober 2025 opkræves 100 % af kursussen.

Afbestilling skal i alle tilfælde ske via mail til efteruddannelse@tdl.dk, via medlemsappen eller via telefon 70 25 77 11.

Du er velkommen til at sende en anden deltager i stedet, blot du giver besked.

Bemærk at overnatning ikke er en del af kursusrprisen. Hotelreservation kan foretages via VisitAalborg, som har samlet ledige hotelværelser i Aalborg i forbindelse med Symposium. Find link på tilmeldingssiden.

| Tandlæge
foreningen

Amaliegade 17
1256 København
tlf: 70257711
tandlaegeforeningen.dk